Жыве Беларусь!

Народная газета

Орган Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

№95(608) 20 мая 1993 г. Чацвер. | Выдаецца з кастрычніка 1990 года на беларускай і рускай мовах. | Тыраж 618816 экз. | Кошт у розніцу — 4 руб.

ФАКС

Вкратце

С целью уточнить программу сотрудничества с Беларусью в Минск прибыл главный руководитель проектов Европейского банка реконструкции и развития в Республике Беларусь господин М.Николс.

19 мая господина М.Николса принял премьер-министр Беларуси Вячеслав Кебич.

❑

Министерство сельского хозяйства США считает, что экспорт американской сельхозпродукции в республики бывшего СССР сократится в нынешнем году на 30 процентов по сравнению с предыдущим.

Это будет вызвано замораживанием американских кредитов для России и других стран бывшего Советского Союза под закупку продовольствия из-за задержки, в частности, Россией платежей по ряду займов.

❑

18 вопросов военно-технического характера были рассмотрены на переговорах глав военных ведомств Литвы и России.

Как отметил вчера министр обороны России Павел Грачев, "практически по всем обсуждавшимся вопросам, касающимся сроков и механизма передачи военных объектов, найдены компромиссные решения".

❑

Вчера в Камбодже официально завершена предвыборная кампания, и, согласно плану ООН по мирному выводу страны из тринадцатилетней гражданской войны, с 23 по 28 мая там впервые состоятся всеобщие парламентские выборы.

❑

Правительство Российской Федерации утвердило принципы урегулирования вопросов правопреемства в отношении внешнего долга и активов СССР.

Россия принимает на себя обязательства по выплате доли государств бывшего СССР во внешнем долге Советского Союза по состоянию на 1 декабря 1991 года.

❑

Делегации правительства ЮАР и 25 основных политических партий, движений и организаций этой страны возобновили обсуждение механизма перехода страны к демократическому правлению.

Если удастся достичь согласия, то не позднее начала июня будет объявлена дата проведения первых в истории Южной Африки всеобщих выборов с участием черных южноафриканцев.

Весьма увесистый пакет

Вчера с кратковременным официальным визитом в Ереван прибыл Председатель Верховного Совета Грузии Эдуард Шеварднадзе.

В связи с приездом грузинских гостей в Ереване предприняты усиленные меры предосторожности.

В программе визита — подписание пакета из 20 соглашений между Арменией и Грузией по вопросам сотрудничества в политической, экономической и культурной сферах.

Литва скоро будет прощаться с талонами

Комитет лита — литовской национальной валюты — в составе президента А.Бразаускаса, премьера А.Шляжявичюса и председателя банка Р.Висакявичюса опубликовал заявление "О подготовке к введению национальных денег Литовской Республики".

Судя по всему, после 1 июля в Литве начнется обмен временных денег — талонов на литы.

Андрей КОРСАК.

"Сердечный привет" из Болоньи

На Апеннинском полуострове нашли поддержку витебские врачи, впервые наладившие операции на сердце в железнодорожной больнице своего города.

На Панславянском конгрессе по кардиостимуляции профессора Владимир Леллини и Юрий Мартов познакомились с представителями медико-технической фирмы "ИКС-Троде" из города Болонья и пришли к деловому соглашению о создании совместного производства кардиостимуляторов. Зарубежные партнеры готовы бесплатно передать Витебску патенты на изготовление деталей, поставить наиболее сложные части электродов, организовать их сборку в таком количестве, которого будет достаточно и белорусской медицине и для выгодного экспорта в страны СНГ и Восточной Европы.

Остановка за мелочью — скромными производственными площадями, которых в Витебске пока найти не удалось.

Сергей БУТКЕВИЧ.

Влетит в копеечку!

Обеспечение должной безопасности 25 атомных реакторов, действующих в республиках бывшего СССР и ряде стран Восточной Европы, обойдется Западу примерно в 24 миллиарда долларов.

Названная сумма, которая может стать вкладом группы семи ведущих промышленно развитых стран не только в повышение безопасности атомной энергетики России, Украины, Беларуси, Литвы, Болгарии и Словакии, но и в защиту окружающей среды в мировом масштабе, получена в результате экспертиз, проведенных на местах специалистами МАГАТЭ и Всемирного банка.

Андрей ВАРЛАМОВ.

...И в трубу не вылетят

Десятки строителей из передвижных механизированных колонн треста "Гомельсовхозстрой" отправились в близлежащие районы Брянщины на возведение жилья и очистных сооружений.

Причина — отсутствие на расчетных счетах этих организаций российских рублей. Зарабатывая их у соседей, гомельчане там же закупают арматуру, трубы, цемент.

Анатолий ИВАНОВ.

В телогрейке, у "Ройяля"

По велению Витебской областной инспекции Контрольной палаты лишился месячного оклада начальник Лепельского ГПО ЖКХ В.Симченков.

Эта личная утрата и в малой степени не компенсирует убытка, понесенного коммунальной службой райцентра по вине руководителя. В разгар зимы ГПО ЖКХ, оказывается, перечислил обществу с ограниченной ответственностью "Тотем" 20 миллионов рублей за обещанную тысячу тонн мазута для отопления городского жилья. Взамен котельного горючего бизнесмены с большим опозданием вернули деньги, успев "прокрутить" их с пользой для себя. Часть миллионов, к примеру, сразу же была потрачена на закупку в России почти 8 тысяч литров спирта "Ройяль". Возможно, сделка и помогла лепельчанам согреваться в зимние вечера, но повлекла за собой финансовый ущерб ЖКХ в 5,6 миллиона рублей от изъятия денег с оборота и упущенной выгоды.

Сергей СЕРГЕЕВ.

"Зайцев", видно, появится больше. В автобусах

С сегодняшнего дня в Минске вводятся новые тарифы на проезд.

Так, стоимость одной поездки в метро, автобусе, троллейбусе, трамвае составит 10 рублей (в автобусе-экспрессе — 20 рублей). Проезд по пригородному маршруту — 3 рубля за километр (в жестком автобусе) и 4 рубля (в мягком).

Александр МОЛЧАНОВ.

Николай Статкевич: честь имею!

Председатель Белорусского объединения военнослужащих Николай Статкевич заявил о намерении подать в суд иск по поводу его увольнения в запас.

Формальным основанием для его увольнения стало заключение Прокуратуры республики о Белорусском объединении военнослужащих, констатировавшее политический характер деятельности этой организации.

Николай Статкевич считает, что увольнение его в запас с формулировкой "за дискредитацию высокого звания офицера" является, в сущности, оскорблением.

Алесь ЛИПАЙ.

Заповедный мотив. Ботаников

В Березинском биосферном заповеднике сегодня начинает работу VII съезд белорусских ботаников.

Участники заслушают 12 научных докладов о радиации, современных проблемах геоботаники, создании геоэкоинформационной системы.

Съезд примет новый устав Общества ботаников Беларуси.

Неруш-пресс.

Время устанавливать камни...

Памятный знак — большой камень с надписью — установлен в Даниловке Светлогорского района, родной деревне Степана Некрашевича.

Он был основателем Института белорусской культуры, из которого впоследствии выросла Академия наук Беларуси.

В 1937 году Некрашевича репрессировали. Его имя на десятилетия было вычеркнуто из нашей истории. И вот благодаря землякам в 110-ю годовщину со дня рождения оно воскресло в камне там, где он появился на свет.

Анатолий ГОТОЕЧИЦ.

Не церковное это дело — политика

Молебном в Свято-Покровской кафедральной церкви Витебска хотели отметить вчера 125-летие со дня рождения последнего российского самодержца Николая II местные монархисты из Славянского Собора "Белая Русь".

Однако священники отказались проводить официальную именную службу. Они предложили заказать в частном порядке панихиду по усопшему рабу божьему и поставить свечку за упокой его души, как это делается в отношении любого другого.

Сергей БЕЛЫЙ.

Выпуск подготовлен по сообщениям корреспондентов "Народной газеты", агентств ИТАР—ТАСС, Белинформ, БелаПАН и РИД.

На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Пакуль новай Канстытуцыі няма, трэба ўносіць змены ў старую

Мікалай ГАЛКО

Першы запыт на сесіі зрабіў народны дэпутат Леанід Дзейка. Яго хвалюе лёс звольненага ў запас старшыні згуртавання вайскоўцаў Мікалая Статкевіча. На думку дэпутата, зроблена гэта юрыдычна некваліфікавана.

Ад народнага дэпутата Галіны Сямдзянавай зала даведалася пра гібель у Карабаху палкоўніка КДБ Рэспублікі Беларусь. Сутнасць дэпутацкага запыту, які накіраваны старшыні КДБ, у тым, хто і дзеля чаго накіраваў у "гарачую" зону афіцэра, чаму ніводная ўладная структура не паклапацілася пра тое, каб вярнуць цела загінуўшага на Бацькаўшчыну?

Іван Лапавухаў, народны дэпутат з Браслаўскага раёна, выказаў неўразуменне адносна перакосаў у падаткаабкладанні сельскай гаспадаркі, і асабліва промыслаў.

Грамадская думка ўзбуджана крымінальнымі падзеямі ў саўгасе "Заслаўскі" Мінскага раёна. Народны дэпутат Сяргей Антончык выступіў з запытам да міністра ўнутраных спраў аб неабходнасці больш руплівага расследавання справы аб падпале дома галоўнага агранома.

З даволі нечаканай прамовы пачаў выступленне народны дэпутат Віктар Кучынскі. Ён назваў Беларусь перавалачнай базай для рознага роду рэлігійных місіянераў, некаторыя з якіх, у прыватнасці крышнаіты, вярбуюць моладзь у свае рады, адрываюць яе ад сацыяльна актыўнага жыцця, даводзяць да псіхічных хвароб.

Леаніда Баршчэўскага трывожыць недахоп беларускай літаратуры ў крамах, асабліва дзіцячай.

Потым пачалася работа па парадку дня. З дакладам аб унясенні змен у Канстытуцыю выступіў старшыня Пастаяннай камісіі па дзяржаўнаму будаўніцтву Уладзімір Леўчык. Як бачым, Вярхоўны Савет пакуль што не можа прыняць новую Канстытуцыю, але і са старой не можа развітацца.

Даклад Леўчыка быў сціслым. Ён абгрунтаваў неабходнасць змен тым, што не можа ў поўнай меры дзейнічаць Закон аб мясцовым самакіраванні, які прыняты два гады назад. Канстытуцыя, напрыклад, не дае магчымасці датэрмінова распусціць Савет пры пэўных абставінах.

Абмен думкамі быў кароткім, але ваяўнічым. Віктар Ганчар назваў прапанаваную норму бессэнсоўнай і шкадаваў, што Вярхоўны Савет замест актыўнай работы над новым праектам імкнецца ўносіць карэктывы ў старую Канстытуцыю пад кожны закон.

Зянон Пазьняк наогул абвінаваціў аўтараў праекта ў тым, што яны хочуць правесці дэпутатаў, як кажуць, на мякіне.

Дзмітрый Булахаў гаварыў, што вакол пытання шмат спекуляцыі. У камісіях ніхто не працаваў, а як толькі ўключылі тэлекамеры, загаварылі ўсе.

Мікалай Капытоў даводзіў калегам, што Канстытуцыя мае вяршэнства над законамі, што ад яе залежыць змест заканадаўства.

Першае галасаванне паказала, што пры канстытуцыйнай высокай норме ў дзве трэці галасоў прымаць рашэнні вельмі цяжка. Прапанова Леўчыка набрала толькі 183 прыхільнікі.

Тады ён заявіў, што ў зале вельмі мала дэпутатаў і ў такіх умовах нельга разглядаць канстытуцыйныя пытанні.

Зноў і зноў звінеў у калідорах, прылягаючых да залы, дзе ідуць пасяджэнні, званок, склікаючы дэпутатаў. Але і ён не дапамог. Больш таго, выявілася, што ў зале не 273 дэпутаты, а значна менш. Простая арыфметыка паказала: каля трыццаці чалавек галасавалі за сваіх суседзяў. Ашуканства выкрылі, падыскусіравалі крыху на тэмы дысцыпліны. Сесія на нейкі момант ператварылася ў мітынг. Старшыня Вярхоўнага Савета нават абвінаваціў дэпутата Аляксандра Лукашэнку ў дэмагогіі, у адсутнасці з яго боку жадання мацаваць парламент канкрэтнымі прапановамі, справамі.

З другога боку, дэпутат Дзмітрый Арцыменя ўпікнуў Лукашэнку ў тым, што ён ганьбуе зусім беспадстаўна мясцовыя Саветы.

Мітынг скончыўся пасля таго, як на трыбуну падняўся старшыня Вярхоўнага суда Уладзімір Каравай. Была прынята папраўка ў Канстытуцыю, у якой ідзе гаворка пра ваенныя суды. Другая — аб магчымасці разглядаць некаторыя справы аднаасобна суддзямі — не набрала галасоў. На думку многіх, гэта таптанне на месцы будзе дрэнна ўплываць на судовую рэформу.

Пасля з дакладам аб праекце новай Канстытуцыі выступіў Станіслаў Шушкевіч. Ён жа адказаў на шматлікія пытанні.

На вячэрнім пасяджэнні дэпутаты абмяркоўвалі праект Канстытуцыі паартыкульна.

Ало, вас слухае "Народная газета"

Паважаныя чытачы!

Заўтра, 21 мая, з 9 да 12 гадзін па тэлефоне 29-64-21 з вамі будзе гутарыць намеснік галоўнага рэдактара газеты Іван Макаловіч. Ён курыруе пытанні нацыянальнага адраджэння і сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны. Працаваў: сем гадоў у "Мінскай праўдзе", чатырнаццаць — у "Звяздзе" (з іх тры — рэдактарам), каля года — старшынёй дзяржаўнага камітэта Беларусі па друку. Быў членам ЦК КПБ. У "Народнай газеце" — з першых дзён яе існавання.

Слова дэпутатам

Барыс Гаўрылавіч ГЕТЦ:

"Лічу, што прапанаваны парадак дня быў моцна перагружаны, а вопыт паказвае, што ў такіх выпадках сесіі праходзяць і заканчваюцца ў ненармальным рэжыме работы, дакументы атрымліваюцца няякаснымі. Парадак дня павінен спрыяць паспяховаму рашэнню законатворчых задач. На гэтай сесіі Вярхоўнаму Савету неабходна засяродзіць увагу на канстытуцыйным працэсе і разглядзе праекта Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, заняцца эканомікай, таму што ў грамадстве расце напружанне, звязанае з пагаршэннем эканамічнай абстаноўкі.

Аб рэферэндуме. Я не прыхільнік рэферэндуму, бо рэспубліка не мае лішніх сродкаў на правядзенне гэтага мерапрыемства, але ніхто не можа абвергнуць права народа быць гаспадаром свайго жыцця. Калі праводзіць рэферэндум, то ён павінен быць добра падрыхтаваным, пытанні — дакладна і ясна сфармуляванымі.

Сяргей НАВУМЧЫК:

"Адзіным прыемным уражаннем у першы дзень сесіі (асабіста для мяне) былі дзеянні Станіслава Шушкевіча, які, здаецца, пачынае разумець, што дэмакратычныя сілы — адзінае, на што можна абапірацца ў імкненні будаваць свабодную і незалежную Беларусь. Безумоўна, такое разуменне (калі гэтае маё ўражанне не памылковае) — на карысць і самому Шушкевічу, і нашаму грамадству.

У астатнім жа пачатак сесіі не прынёс, ды і не мог прынесці ніякіх сюрпрызаў: у зале пасяджэнняў кіруюць не законы здаровага сэнсу, а самая прымітыўная арыфметыка, калі парламенцкая большасць блакіруе прапановы апанентаў і лёгка праводзіць уласныя рашэнні.

Фактычна Вярхоўны Савет толькі адносна можна назваць самастойным заканадаўчым органам, паколькі большасць дэпутатаў залежаць ад Савета Міністраў і падпарадкоўваюцца яму. Не дзіўна, што дэпутаты адмовіліся прыняць да разгляду праект Закона аб друку, не пажадалі правесці дэманапалізацыю прэсы, якая, за рэдкім выключэннем, знаходзіцца пад патранажам урада. Пасля пасяджэння я сказаў спадару Кебічу: "Калі Вы думаеце, што робіце вялікую ласку для прэсы, то глыбока памыляецеся, бо, па-першае, гэта грошы не ўрада, а падаткаплацельшчыкаў, а па другое, — калі-небудзь датацыі ўсё роўна прыйдзецца скарачаць". Пастанова, праект якой апазіцыя спрабавала вынесці на разгляд сесіі, прадугледжвала на пераходны перыяд захаванне дзяржаўных датацый, з перспектывай акцыяніравання выданняў, і стварэнне спрыяльных умоў для свабоднага інфармацыйнага рынку.

Взгляд

Не надо ссылаться на народ. С ним надо советоваться. По-серьезному

Роман РУДКОВСКИЙ,
старший научный сотрудник Белорусского геологоразведочного института

Последние пять лет, если не все десять, бывший СССР, а затем и страны СНГ охватила экономическая лихорадка, которая привела к политическим катаклизмам. Лавинообразное рождение партий, порой с диаметрально противоположными взглядами вплоть до секс-демократической, происходит под лозунгами о райской жизни на нашей грешной земле. Похоже, что эта политическая и экономическая трясучка в настоящее время достигла апогея. Не обошла она и нашу Республику Беларусь. Народу предоставлена роль материала для экспериментов, роль стороннего наблюдателя, роль больного, которому делают сложную операцию под местным наркозом и который к тому же не уверен в благополучном ее исходе. Неуверены в этом и наши "хирурги"-политики, не имеющие четкого, понятного народу (во всяком случае, мне) плана этой операции.

В ответах на вопросы читателей "Народной газеты" уважаемый Председатель Верховного Совета С.С.Шушкевич справедливо констатирует создавшееся общественное явление: "Існуюць шырокія слаі насельніцтва, якія выхаваны спажыўцамі. Іх філасофія такая: яны сумленна працуюць, а дзяржава іх усім павінна забяспечыць. Але ж у рынкавай эканоміцы іншыя законы, тут на дзяржаўную кармушку асабліва разлічваць не прынята". Позвольте задать вопрос: государство для людей или люди для государства? Что же это за государство, которое не в состоянии обеспечить нормальную жизнь широких слоев честных белорусов-работников, хотя бы в пределах разумной достаточности, которую проповедуют многие религии и которая издревле поддерживалась многими философскими течениями, предупреждавшими мир о тлетворном влиянии роскоши? Им что, нужно съехать со своей родной земли только потому, что их морально-психологический облик не устраивает устанавливаемое на их земле государство? Или они против полезного, а не спекулятивного, паразитического предпринимательства? Нет, они только против царящего и развивающегося произвола. И они — объективная реальность, от которой никуда не деться, так как люди по своей психологии делятся на ведущих и ведомых. Надо полагать, что эти "широкие слои" состоят в основном из ведомых, и вы их не переделаете, да и не нужно: вы же знаете их представителей, которые создали мировые шедевры, открытия, изобретения, но так и остались незащищенными и умерли в нищете. Да и не хватит на всех магазинов и заводов, "мерседесов" и ананасов.

(Окончание на 2-й стр.)

Дыпламатычны кур'ер

Па Венскай канвенцыі

Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Албаніі ў Маскве Арбен Цыцы наведаў пасольства Рэспублікі Беларусь у Расійскай Федэрацыі і ўручыў ноту албанскага ўрада адносна ўстанаўлення дыпламатычных адносін паміж Рэспублікай Албанія і Рэспублікай Беларусь.

Гэтыя адносіны будуць рэгулявацца венскімі канвенцыямі аб дыпламатычных і консульскіх зносінах.

Першы крок да супрацоўніцтва

Часовы паверана ў справах Вялікабрытаніі пан Джон Эверад прыступіў да работы ў Мінску.

Да канчатковага вырашэння пытанняў, што датычацца ўмоў яго знаходжання ў рэспубліцы, англійскі дыпламат размясціўся пад дахам пасольства ФРГ у Беларусі.

Белінфарм.

Факт

"Интермикро" попадает в "яблочко"

Впервые в республике фирма "Интермикро" организовала и провела для специалистов, студентов, учащихся ПТУ и школьников День открытых дверей с демонстрацией компьютерной продукции фирмы "Аппле".

Посетители познакомились с компьютерами, на которых можно заниматься электронной графикой. Техника своей оригинальностью и простотой в обращении очень понравилась будущим потенциальным ее потребителям.

Еще одна характерная деталь. Компьютеры "Аппле" давно и надежно помогают учителям школ многих стран мира в учебном процессе. В Беларуси фирма делает пока первые шаги.

Виктор АСТАША.

В редакционных кулуарах

За самоваром у главного редактора

собрались недавно журналисты "Народной газеты", знаменитый художник и талантливый бизнесмен

Хотя нашему редакционному коллективу чуть более трех лет, мы ощущаем себя довольно монолитно и сплоченно. Иногда после рабочей недели собираемся по-семейному за самоваром в кабинете у главного редактора. А недавно на такие посиделки пригласили даже знаменитых гостей: народного художника Республики Беларусь Леонида Щемелева и Адама Полюховича, президента фирмы "Дайнова", известной своим меценатством и благотворительностью. Мы решили, что художник и бизнесмен найдут сегодня общую тему для разговора. Ведь какое нынче время? Цены выросли, а ценности?.. Экономическая нестабильность, дикий рынок превращают людей в толпу. Это самый страшный и безнравственный процесс. Ну, хорошо, пройдет время, этот процесс наконец остановится, пойдет на убыль. Люди насытятся, воспрянут и... где гарантии, что мы не превратимся просто в сытых чванливых обывателей? Ведь в том-то и дело, что за экономическим благоденствием автоматически не наступит, не последует торжество человеческого духа...

В общем, беседа получилась насыщенной и, кажется, обоюдоинтересной. Атмосфера в нашей гостиной сложилась настолько дружеская и непринужденная, что мы даже смогли поинтересоваться у элегантного Адама Полюховича, почему он бреется почти наголо. Оказалось, это вошло у него в привычку со студенческих пор, когда Адам серьезно занимался спортивной борьбой. "Неофициальные" вопросы задавались и Леониду Дмитриевичу Щемелеву. Например, часто ли он дарил свои картины партийным руководителям? Художник ответил, что нет, потому что партийные чиновники не имели привычки (или желания?) заходить в мастерскую живописца.

Мы искренне благодарны нашим гостям за беседу, а Леониду Дмитриевичу Щемелеву еще и за прекрасную картину, подаренную им "Народной газете" (вдруг она положит начало картинной галерее редакции?). А наших читателей торопимся предупредить: подробные интервью с гостями газеты вы прочитаете на страницах "Народной газеты" в ближайшее время. Словом, следите за рубрикой "За самоваром у главного редактора"!

Народная газета

Не надо ссылаться на народ. С ним надо советоваться. По-серьезному

(Окончание. Начало на 1-й стр.)

Сегодня нередко можно прочитать о пассивности народа, который "устал, разуверился, замкнулся". И это естественно. Еще недавно народ поверил в справедливость, в демократию — власть народа. В предвыборных программах большинство депутатов обещало демократию, а что для этого сделали? Установили власть избранных. Взамен этого наиболее смелые и отчаянные из народа получили свободу слова, да и то по выбору редакций.

Нам предлагают правовое государство. После сталинских репрессий и других преследований граждан это воспринимается с энтузиазмом. Но правовое государство может быть разным. Помню, сторонник правового государства доказывал в печати, что "не пойман — не вор". А что мне делать, если я знаю, что такой-то человек — вор, хотя его вина не доказана? Тем более если расхотели эту вину доказывать. Значит, кроме права в государстве должна иметь место и справедливость, понятие о которой дает культура народа и нации, где родился и живет человек. Справедливое государство должно быть правовым — это условие необходимое, но не достаточное. Наши уважаемые депутаты, на которых мы возлагали наши надежды, по сути, отдали защиту морали только церкви, культуру бросили на самовыживание, своевременно не приняли законов по борьбе с коррупцией, "прихватизацией" и т.д., оставив широкую возможность обдирать народ и утверждаться самим "обдиралам". Значит, строят они государство хоть и правовое, на их взгляд, но несправедливое, на мой взгляд. Так давайте спросим у народа: кто прав, какое он хочет государство? Решение о референдуме — пример, возможно, и правового, но не справедливого решения. Парламент, в котором много опытных юристов, фактически не смог прийти к единому мнению. А мне, не юристу, которому тем более трудно разобраться в таких законах, ясно одно: более 400 тысяч подписей являются действительностью, и это — объективная воля необходимой части народа. Ведь не доказано, что подписи фальшивые.

Нет смысла продолжать дальнейший анализ ошибок или непонятных действий нашего парламента и правительства — мне кажется, вышеприведенного достаточно, чтобы задуматься о пользе постоянно действующего опроса и найти пути его внедрения. Такой опрос можно организовать на основе передачи закодированных ответов по телефону на АТС, оснащенные компьютерами.

Предложение мое заключается, во-первых, в разработке и внедрении постоянно действующего обширного телефонного опроса граждан республики путем передачи на установленный на АТС компьютер специально разработанного телефонного кода, который содержит ответы граждан, прикрепленных к конкретной абонентской точке. Я не буду вдаваться здесь в техническую сторону, могу только с уверенностью сказать, что это вполне осуществимо. Можно предвидеть, что в будущем при развитии телефонизации республики подобным опросом можно заменить референдум. Материальные затраты на внедрение предложения, даже для первого опроса, невелики и оправданы. Более того, использование ЭВМ, установленных на АТС, в хозяйственных целях быстро окупило бы их. Все же последующие опросы будут проходить практически бесплатно.

Я понимаю, что установить постоянно действующий опрос сегодня непросто, предвижу противодействие некоторых из власть имущих и власть рвущих, не желающих расставаться со всевластием. Но Беларусь в отличие от огромной России, где это осуществить труднее, может стать примером в решении народом своей судьбы, в саморазвитии и самосовершенствовании. Наша техническая оснащенность выше, чем у древних славян, и пора продвинуться вперед от их уровня.

Необходимо "разбудить" народ, вывести его из равнодушия, втянуть в процессы общественного и экономического устройства республики. Над этим следует думать и действовать, и тогда можно вскрыть новый пласт в общественных отношениях, который способен дать настоящие белорусские "алмазы".

На тое мы і людзі

Міласэрнасць — гэта не толькі рубель, кінуты ў шапку жабраку на вуліцы

Шчыра кажучы, большасці з нас, здаровых і засяроджаных на сваіх праблемах, няма справы да таго, што побач жывуць хворыя, адзінокія, што кагосьці выкінулі на вуліцу ўласныя сваякі, а іншага гадамі не адпускае беднасць. Але, дзякуй Богу, не ўсе такія заклапочаныя сабой, і няхай публікуемы здымак будзе доказам гэтага. Вернікі мінскага храма Ушанавання іконы Божай Маці (Усіх Смуткуючых Радасце) ведаюць дзесяткі адрасоў інвалідаў, чарнобыльскіх перасяленцаў, шматдзетных сем'яў, дзе пануюць боль, нястача, адзінота. І дапамагаюць, наколькі стае сіл і магчымасцей, — адзеннем, прадуктамі, зрэдку лекамі, даглядаюць нямоглых, разбітых паралічам, наведваюць хворых у пратэзна-артапедычным шпіталі, у Навінках і дзіцячым гематалагічным аддзяленні першай бальніцы. Шмат якое адзенне, няхай і не новае, але ў добрым стане, і прадукты харчавання, што вернікі раздалі чарнобыльскім і шматдзетным сем'ям, прыслалі царкоўныя абшчыны з германскіх гарадоў Дортмунда, Ботрапа, Белефільда (Бетэль). Але гэтага ўсё роўна мала. Я бачыў, як старшая сястра міласэрнасці Марына Макашэвіч падчас наведвання дамоў, дзе жывуць чарнобыльцы, складала спісы па просьбах тых, каму востра не хапае куртак, дзіцячага адзення, мяккага абутку для старэйшых людзей. А самая вялікая праблема — гэта лекі, і, як сказала Марына, іх таварыства

міласэрнасці было б вельмі ўдзячна людзям, здольным дапамагчы ў гэтым. Падключыцца да руху міласэрнасці нескладана. Марына запрашае наведаць храм усіх жадаючых падзяліцца адзеннем, абуткам, проста прапанаваць сваю дапамогу хворым. Думаю, палатачную царкву па вуліцы Прытыцкага ведаюць многія мінчане, а званіць можна па тэлефоне 21-54-74. Прыходзьце, — вашы дапамога і спагада патрэбны адзінокім, інвалідам, страціўшым веру ў людзей.

Сяргей ГРЫЦ.
Фота аўтара.

Парламенцкая панарама

Мікалай АЧЫЖА

Закона аб міграцыі няма, але мігрантаў гэта не спыняе

Паводле даных, якія мне прывёў сакратар Пастаяннай камісіі па пытаннях працы, цэн, занятасці і сацыяльнай абароненасці насельніцтва Барыс Гюнтэр, за мінулы год Беларусь пакінулі толькі 5 чалавек, а прыехала да нас шукаць паратунку каля 3,5 тысячы.

Нялёгка быць гасцінным у наш час. Вось на прыём у камісію прыйшлі дзве гамяльчанкі сталага ўзросту. Ледзь не плачуць: іх сваякі, пенсіянеры Джураберакавы, прыехалі ў Гомель з Душанбе. Украінская жанчына Палагея, некалі злучыўшая свой лёс з таджыкам, шукае паратунку ў адзінай роднай сястры-гамяльчанкі. Прыехалі — гэта вельмі мякка сказана: двое старых уцяклі ад вайны, ад смерці. Прапісваць жа іх у Гомелі мясцовыя ўлады не хочуць, пенсіі не выплачваюць.

Тэлефонны званок Барыса Гюнтэра старшыні Савецкага райвыканкама Гомеля Таццяне Філімончык нічога не даў. Наадварот, яна сама паскардзілася, што ў раёне ўжо 70 бежанцаў.

Па словах Барыса Гюнтэра, паўтара года назад законапраект аб мігрантах быў "тарпедаваны" Васілём Шаладонавым, тады намеснікам Старшыні Вярхоўнага Савета. Цяпер работа над ім спынена, што перашкаджае дапамагаць сотням гаротнікаў.

Штаты перагледжаны — ёсць скарачэнні

Завершана рэарганізацыя Сакратарыята Вярхоўнага Савета. Раздзімання штатаў не назіраецца, наадварот — 25 пасад скарочаны.

Адметная з'ява рэарганізацыі — з'яўленне арганізацыйнага аддзела (у яго штаце 59 чалавек).

Утвораны таксама аддзел міжнародных сувязей. Кола бліжэйшых памочнікаў старшыні складаецца з 6 чалавек: двух памочнікаў, двух саветнікаў, аднаго кансультанта і аднаго рэферэнта.

Ёсць каго мілаваць, ёсць каго караць

Па прапанове аддзела па пытаннях памілавання вызвалены ад далейшага адбыцця пакарання чацвёра грамадзян. Трое з іх былі асуджаны за забойства блізкіх: жонак і цесця. Напрыклад, былы маёр Ігар П. зарэзаў жонку пасля таго, як яна прызналася, што ніколі не кахала яго, здраджвала, мае намер скасаваць шлюб і застацца жыць у Германіі з іншым мужчынам.

Былога афіцэра ваенны трыбунал прыгаварыў да 5 гадоў пазбаўлення волі, ён адсядзеў крыху больш чым тры гады.

Хадайніцтва аб памілаванні прысуджанага да расстрэлу Мікалая Свірыда адхілена. Гэты жыхар вёскі Рэчкі Чэрвеньскага раёна ў сакавіку мінулага года забіў выстраламі са стрэльбы двух аднавяскоўцаў. Да гэтага адбываў пакаранне за ўгон тэхнікі, крадзяжы, адстрэл лася.

Указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб узнагароджанні Саленіка М.В. Ганаровай граматай Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

За дасягненне высокіх вытворча-эканамічных паказчыкаў і шматгадовую плённую работу ў сельскай гаспадарцы ўзнагародзіць старшыню калгаса "Новае жыццё" Нясвіжскага раёна **Саленіка Міхаіла Васільевіча** Ганаровай граматай Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С.ШУШКЕВІЧ.

17 мая 1993 г. г. Мінск. № 2309-XII

Указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб прысваенні Паўлоўскаму А.І. ганаровага звання "Заслужаны работнік сельскай гаспадаркі Рэспублікі Беларусь"

За вялікі асабісты ўклад у развіццё сельскагаспадарчай вытворчасці і шматгадовую плённую работу прысвоіць начальніку аддзела тэхнічнага забеспячэння камітэта па сельскай гаспадарцы і харчаванню выканкама Гродзенскага абласнога Савета народных дэпутатаў **Паўлоўскаму Аляксандру Іванавічу** ганаровае званне "Заслужаны работнік сельскай гаспадаркі Рэспублікі Беларусь".

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С.ШУШКЕВІЧ.

17 мая 1993 г. г. Мінск. № 2308-XII

А что на Витебщине?

Без пяти минут погорельцы

Целых шесть отделений пожарных потрудились во спасение ближайшей к Витебску деревни Ольгово.

Пламенем было охвачено более двадцати надворных построек, служивших одновременно хлевами и складами бензина. Погибло около 50 животных. Если бы не удалось отсечь огонь от жилья, погорельцами могли стать многие семьи, а ущерб достиг бы как минимум 30 миллионов рублей.

Сергей ДВИНСКИЙ.

Вынести? Как пить дать!

Все наглее действуют несуны на витебских предприятиях, выпускающих ходовую продукцию. Особенно — выпивку и закуску.

Недавно один работник местного ликеро-водочного завода мог вынести более 40 бутылок "русской", если бы не милиция. А скольким ворам такие операции удаются "благодаря" усердной помощи вахтеров и даже штатных охранников?!

Сергей ВИТЕБСКИЙ.

Рэпарцёр даведаўся

Беларускія металургі прымаюць гасцей

У Мінску ў выставачным комплексе "Мінскэкспо" пачала работу міжнародная выстаўка "Парашковая металургія-93".

Арганізатарамі яе выступілі Беларускае навукова-вытворчае аб'яднанне парашковай металургіі сумесна з нямецкай фірмай "Трэйдком" і нашай "Мінскэкспо". На выстаўцы шырока прадстаўлены ўзоры прадукцыі і абсталявання вядучых фірм, якія працуюць у гэтай галіне, з Расіі, Германіі, Швецыі, Украіны і Беларусі.

Белінфарм.

Юр'е — Ярыла ўсміхнецца з нябёс?

20 мая ў Мінску адкрываецца Юр'еўскі кірмаш гульні і цацкі.

Гэта вялікае тэатралізаванае свята арганізавана міністэрствамі адукацыі і культуры, Саюзам тэатральных дзеячаў, Беларускім навукова-метадычным цэнтрам гульні і цацкі, Саюзам майстроў народнай творчасці, упраўленнем адукацыі і культуры Мінгарвыканкама.

Акрамя дзяцей, педагогаў, артыстаў-лялечнікаў, народных майстроў, вытворцаў цацак з Беларусі ў кірмашы прымуць удзел госці з краін СНД, а таксама з Англіі, Аўстрыі, Бельгіі, Германіі, Галандыі, ЗША, Іспаніі, Італіі, Нідэрландаў, Польшчы, Фінляндыі, Францыі, Чэхіі, Швецыі.

У праграме кірмашу — гульні з удзелам фальклорных і прафесійных тэатральных калектываў, продаж гульнявых вырабаў прадпрыемстваў, народных майстроў і дзяцей, конкурс старажытных лялечных тэатраў —батлейкі і многае іншае.

Ірына ФЁДАРАВА.

Гостиная "Народной газеты"

"Наши отношения должны приближаться к семейным",

— считает Чрезвычайный и Полномочный Посол России в Республике Беларусь Игорь Сапрыкин

Игорь ФИЛИПЕНКО

— Игорь Александрович, когда российский МИД искал первого посла в Беларусь, где его нашли?

— В Бангладеш, если вы об этом спрашиваете. За 32 года работы в МИДе у меня были командировки в Лондон, Центральноафриканскую Республику, Австралию и вот последняя — в Бангладеш. Оттуда прямым переводом назначен послом Российской Федерации в Беларусь. Уже год я также являюсь руководителем государственной делегации РФ на переговорах с Республикой Беларусь в политической, экономической, военной, социальной и гуманитарной областях.

— Как восприняли назначение в Минск? Готовы ли были психологически ехать послом в республику, которая до недавнего времени являлась частью общей страны?..

— Воспринял с удовлетворением. Дело в том, что я в Минске прежде не бывал. Даже в этом отношении было небезынтересно.

Что до остального... Какая-то логика истории в Вискулях проявилась — произошло неизбежное. Одно из следствий — Республика Беларусь стала иностранным государством. Хотя все мои усилия на нынешней должности направлены на то, чтобы мы иностранцами друг для друга не были, несмотря на формальное провозглашение независимости Россией и Беларусью.

— Вы не раз заявляли, что в наших двусторонних отношениях нет конфронтационных проблем. Что, действительно все так безоблачно?

— Проблемы есть, но нет неразрешимых. В первую очередь в межэтнических отношениях. Возьмите любую постсоветскую республику — везде имеются, в большей или меньшей степени, причины для исхода этнических россиян. В Беларуси нет даже такого намека. Вот самое яркое тому подтверждение: полтора миллиона русских живут в Беларуси, но за тот период, когда действовала предельно упрощенная процедура принятия российского гражданства, только пятнадцать человек воспользовались этой возможностью. Если б русские чувствовали какой-то дискомфорт, наверное, цифра была бы больше, вам не кажется?

Хотя вопросы, связанные с гражданством, я думаю, не стоит считать окончательно решенными. Идея двойного гражданства уже витает в воздухе и, на мой взгляд, может стать предметом переговоров.

Мы ведем очень интенсивный переговорный процесс. За минувший год подписано 37 межправительственных и межгосударственных соглашений и договоров. Двадцать три соглашения готовятся к подписанию. Они охватывают самый широкий круг вопросов: права мигрантов, авторское право, сотрудничество в области высшего образования, науки, спорта и многое другое.

Задача, которую и Россия и Беларусь рассматривают как общую, — создать такую правовую базу двусторонних отношений, которая была бы эталоном для всех постсоветских государств, образцом глубоко дружественных, я бы сказал, семейных отношений.

— Может, скажу невпопад, но семейная идиллия омрачается вещами, которые принято объяснять экономическим эгоизмом Москвы. Немыслимо дорожает нефть, вводятся пошлины на сырье и материалы. Все это немедля сказывается на состоянии белорусской экономики и, в общем-то, на жизни каждого из нас...

— Возьмем нефть. Известно, что добыча нефти в России катастрофически сокращается: старые скважины вырабатываются, на новые не хватает инвестиций. В самой России серьезные проблемы с обеспечением топливом. И никакого злого умысла здесь усматривать не стоит.

Хочу заметить, что вся межгосударственная торговля в рамках СНГ пока ведется по ценам значительно ниже мировых. Россия, по сути, дотирует новые независимые государства. В 1992 году мы недополучили 17 миллиардов рублей таким образом. Какая-то доля в этих миллиардах приходится и на Беларусь. Это тоже стоит знать.

И наконец, надо иметь в виду, что очень многое ушло из рук государства. Той же нефтью распоряжаются российские коммерческие структуры. Что мешает белорусским предпринимателям искать с ними контактов, находить взаимовыгодные условия?

В рамках наших отношений могут решаться любые назревающие проблемы. Главное, что на это имеется политическая воля.

— Кстати, Игорь Александрович, вы не внесете ясность — кто первый увязал экономический и военный союз Беларуси и России? Обусловил одно другим?

— На политическом уровне никто ничего не связывал. Президент Ельцин направил 15 марта послание всем главам государств СНГ, в котором прослеживались два соображения. Первое — нам надо создавать экономический союз, в перспективе перерастающий в "Общий рынок" с общей таможней, валютой и т.д. И второе — нам надо укреплять систему коллективной безопасности. Я понимаю, что парламент Беларуси в ответ на обращение президента России и принял свое решение. Никакого торга, насильственного увязывания двух вопросов не было и быть не могло.

Но если мы приходим к идее общего экономического пространства, логично, что и защищать его надо всем вместе. Если белорусский парламент ратифицирует договор о коллективной безопасности с какими-то оговорками, если национальное законодательство запрещает посылку войск за пределы республики, — с этим придется согласиться. Есть и другие формы участия в коллективной безопасности: материальными ресурсами, моральной поддержкой, политическими решениями.

— Думаю, что вы находили время для изучения истории, культуры Беларуси, национального характера. Что вы открыли для себя в белорусской истории? Не увидели ли конфликтов, доставшихся в наследство?

— В некотором смысле я действительно чувствовал пробел в своих знаниях. Советская школа, и высшая в том числе, не так уж много давала сведений по истории республик Союза.

Но я не хотел бы сейчас углубляться в историю. Что нам битву под Оршей вспоминать? Есть опасность в таком подходе — извлекать из истории и реанимировать обиды на Россию. Разве в семье принято отмечать годовщину того, как старший брат побил младшего? Разве этим сильна семья? Кто-то может и хочет столкнуть два народа. Я не приемлю таких подходов.

Главное мое чувство, когда я оглядываюсь на общую историю, — это восхищение стойкостью и мужеством белорусского народа. В нем всегда была жива надежда на лучшее будущее. Это завидная черта.

— Тем не менее есть вопросы, которые ждут ответа. Скажите, поднимался ли во время двусторонних переговоров вопрос о возвращении культурных ценностей?

— Нет, ни в какой форме этот вопрос белорусской стороной не затрагивался. Но если и возникнет — есть общие подходы к возвращению культурных ценностей, вывезенных в период второй мировой войны. Они закреплены в Конвенции ЮНЕСКО, к которой Россия присоединилась.

— А то, что вывезено в более ранний период?

— Могу предположить, что Россия будет следовать сложившейся мировой практике. Из Британского музея никто ничего не возвращает ни в Афины, ни в Индию. В Лондоне по-прежнему остаются греческие скульптуры и фронтоны.

— Благодарю Вас за беседу.

Як вандравала кніжка

Вось ужо роўна 60 гадоў у бібліятэцы вядомага Калумбійскага універсітэта ў Нью-Йорку захоўваецца брашура, якая была выдадзена ў Гомелі ў 1926 годзе.

Размова ідзе пра працу Г.Лялевіча "Сяргей Ясенін. Яго творчы шлях". Кніжачка з партрэтам вялікага лірыка на вокладцы была надрукавана ў колькасці 3100 экземпляраў у друкарні "Палесдрук". На апошняй старонцы вокладкі стаіць фірменны знак выдавецтва "Гомельскі рабочы".

Я беражліва ўзяў з паліцы свабоднага доступу гэту рэліквію з Беларусі. У ёй — 44 старонкі малога фармату, уключаючы факсімільную копію верша "До свиданья, друг мой, до свиданья...", напісанага Ясеніным крывёй напярэдадні смерці ў канцы снежня 1925 года ў Ленінградзе.

Сама брашура была напісана Лабары Гілеевічам Кальмансонам, крытыкам і адным з кіраўнікоў літаратурнага часопіса "На варце". А Г.Лялевіч — яго псеўданім у тыя гады.

Хто прывёз у Амерыку беларускую брашуру пра С.Ясеніна, сказаць цяпер цяжка. Паступіла яна ў кнігасховішча Калумбійскага універсітэта ў 1933-м — у год прызнання ўрадам ЗША тагачаснага Савецкага Саюза.

Дзмітрый СЦЯПАНЧАНКА.
Нью-Йорк — Масква.

Резонанс

Не хлебом единым жив бизнесмен

Судя по звонкам в редакцию, то обстоятельство, что "У сочинского "Кинотавра" прорезался белорусский акцент" (публикация с таким названием появилась в "Народной газете" вчера), весьма заинтересовало ряд деловых людей республики.

Напомним, что речь шла о перспективе побывать на престижном международном кинопразднике в Сочи, разместить там свою рекламу, подключиться к той масштабной работе по развитию отечественной культуры, которую намерена развернуть белорусская фирма "ВИТТ" — генеральный спонсор "Кинотавра". В ее минском офисе по телефону 64-15-51 вам готовы подробнее ответить на все интересующие вопросы.

Алесь НОВОДВОРСКИЙ.

Хроніка

Дзейнічаць лепш разам

Міжнародны семінар па праблемах прафсаюзнага руху пачаўся 19 мая ў Мінску. Ён арганізаваны Федэрацыяй прафсаюзаў Беларусі і Усепольскім пагадненнем прафсаюзаў.

Мэта семінара — скаардынаваць практычныя дзеянні прафсаюзаў краін СНД і Усходняй Еўропы па абароне працоўных і сацыяльна-эканамічных праў і інтарэсаў працоўных у адпаведнасці з новымі эканамічнымі і палітыка-прававымі ўмовамі ў гэтых дзяржавах. Удзел у семінары, які праходзіць у Міжнародным інстытуце працоўных і сацыяльных адносін, прымаюць удзел прафсаюзныя дзеячы Славакіі, Польшчы, Балгарыі, краін СНД і Прыбалтыкі.

Семінар будзе працягвацца два дні.

Белінфарм.

ЗАМЕЖЖА

* ІТАР-ТАСС * НАРОДНАЯ ГАЗЕТА *

Пульс дня

НАТО в роли миротворца?

Сопредседатели координационного комитета международной конференции по бывшей Югославии Лорд Оуэн и Турвалд Столтенберг встретились вчера в Неаполе с главнокомандующим Объединенными вооруженными силами НАТО в Европе Джоном Шаликашвили.

Участники встречи обсудили роль североатлантического альянса в осуществлении мирного плана Вэнса—Оуэна.

Аскар Акаев поехал учиться демократии

В Вашингтон с визитом прибыл президент Кыргызстана Аскар Акаев.

По приглашению комитета по правам человека Национальной академии наук США он примет участие в сахаровских чтениях, а также встретится с представителями администрации и конгресса США, руководителями международного валютного фонда и Всемирного банка. Ожидается, что президент Кыргызстана будет принят в Белом доме президентом США Биллом Клинтоном.

В Ольстере прошли выборы

Какова расстановка политических сил в Северной Ирландии, насколько реальны шансы на возобновление межпартийных переговоров о создании автономной администрации в этой британской провинции, прерванных осенью этого года?

Об этом можно будет судить по результатам выборов в окружные муниципальные советы, которые проводились вчера в Ольстере.

ООП за прямой диалог

За придание новых импульсов процессу мирного урегулирования на Ближнем Востоке высказались на состоявшейся в Вене совместной пресс-конференции федеральный канцлер Австрии Франц Враницкий и председатель исполкома Организации Освобождения Палестины (ООП) Ясир Арафат.

Палестинский руководитель подчеркнул готовность к ведению прямого диалога с официальными представителями Израиля.

В Китае социализма стало меньше

Китай почти полностью отказался от талонов на приобретение в государственных магазинах зерна и масла по низкой цене, которые были введены в стране еще в 1955 году и стали символом распределительной системы социализма.

Как сообщает газета "Чжунго жибао", в 27 провинциях и автономных районах КНР полностью снят государственный контроль и отпущены цены на хлеб и растительное масло, наиболее потребляемые среди китайцев продукты питания.

США признают правительство Анголы

Соединенные Штаты приняли решение признать правительство Анголы и установить с этой африканской страной дипломатические отношения.

Как сообщила газета "Нью-Йорк таймс" со ссылкой на официальных лиц администрации, Белый дом пошел на этот шаг по двум главным причинам. Во-первых, президент Жозе Эдуарду Душ Сантуш одержал победу в ходе проведенных там под наблюдением ООН общенациональных выборов; во-вторых, ангольское руководство одобрило на прошлой неделе предложенный США, Россией, Португалией и ООН план мирного урегулирования гражданской войны.

Датчане изменили свое мнение

Население Дании высказалось за одобрение Маастрихтских соглашений о создании европейских валютно-экономического и политического союзов.

Таков главный итог повторного референдума, прошедшего в этой скандинавской стране.

Своей валютой сыт не будешь...

Введение собственной валюты осложнило и без того нелегкую экономическую и социальную обстановку в Кыргызской Республике.

Вчера стало известно, что Казахстан приостановил поставки зерна в Кыргызстан и начаты межправительственные переговоры по урегулированию этой проблемы. Это все происходит на фоне жесткой реакции на введение сома со стороны Узбекистана. Решением правительства этой республики снижены поставки газа на юг Кыргызстана, отключена телефонная связь между двумя государствами.

Сандинисты и контрас поменялись местами

Правительство Никарагуа временно отменило действие некоторых конституционных гарантий в ряде районов на севере страны и обнародовало другие меры, направленные на пресечение вооруженной деятельности так называемых новых контрас и бывших солдат сандинистской народной армии, восставших против нынешних властей.

Президент республики Виолета Барриос де Чаморро издала декрет, в соответствии с которым полиции дано право производить обыски и аресты без санкции прокурора.

Беларуская Амерыка: людзі і лёсы

Вітаўт КІПЕЛЬ:

II. "Час збіраць камяні"

— Спадар Кіпель, для многіх нашых суродзічаў на бацькаўшчыне будзе навіной, што ў Амерыцы існуе і паспяхова дзейнічае БІНІМ — Беларускі інстытут навукі і мастацтва, старшынёй якога Вы з'яўляецеся. Давайце раскажам аб гэтым больш падрабязна.

— Калі ласка. Беларускі інстытут навукі і мастацтва — гэта навукова-даследчая ўстанова, якая ад самага пачатку паставіла сабе за мэту — даследаваць галіны беларусазнаўства, якія альбо не даследаваліся на Беларусі, альбо фальшывіліся. Ідэя заснавання інстытута паўстала ў Нямеччыне ў канцы 40-х гадоў. Але ў Нямеччыне мы сядзелі на чамаданах і да справы не дайшло. Да гэтай задумы мы вярнуліся ў 1950 — 1951 гадах у Нью-Йорку і заснавалі арганізацыю, членам якой мог быць кожны, хто працаваў у галіне даследавання, — беларусазнаўцы, уключна з мастакамі і пісьменнікамі. Ядро інстытута склалі такія даследчыкі, як Леў Акіншэвіч, Антон Адамовіч, Янка Ліманоўскі, якія займаліся навуковай дзейнасцю яшчэ ў Беларусі. Яны звярнуліся да іншых навукоўцаў у свеце, аформілі патрэбныя паперы і ў штаце Нью-Йорк зарэгістравалі БІНІМ як беларускую арганізацыю, якая займаецца навуковымі даследаваннямі, звязанымі з Беларуссю. Сталі выдаваць часопіс "Запісы", іншыя друкі. За першыя пяць гадоў у інстытут уступіла каля 150 чалавек — практычна з усіх кантынентаў. Неўзабаве арганізацыя пачала прымаць навукоўцаў небеларускага паходжання, якія займаліся вывучэннем беларускіх праблем. Сябрам інстытута стаў доктар Ліхтэн. Ён яўрэй, займаўся беларускай гісторыяй. Дарэчы, яшчэ ў час нямецкай акупацыі ў 1944 годзе ён напісаў першую ў Амерыцы працу пра Беларусь: "Стан палітычны на Беларусі". Праца гэта малавядомая, але трэба сказаць, што ён вельмі аб'ектыўна пасвятляў, што рабілася на Беларусі пры немцах. Пазней сябрамі інстытута сталі польскі даследчык Зымер, іншыя вучоныя, у прыватнасці наш вялікі сябра Томас Бэрд.

У 50 — 60-х гадах арганізацыя аб'ядноўвала пераважна тыя інтэлектуальныя сілы, якія атрымалі адукацыю на бацькаўшчыне. Пачынаючы з 70-х гадоў сітуацыя змянілася. Да нас прыйшлі маладзейшыя сілы, якія выраслі тут на эміграцыі і атрымалі ці то амерыканскую, ці то нямецкую адукацыю. Сёння каля 40 чалавек — сяброў нашага інстытута — маюць дыпломы амерыканскіх універсітэтаў.

— Спадар Кіпель, а хто фінансуе дзейнасць БІНІМа?

— Фінансы нашы асноўваюцца на сяброўскіх складках і ахвяраваннях. Апрача гэтага, нам дае датацыі фундацыя Крэчэўскага.

— Гэтых сродкаў хапае не толькі на фінансаванне даследаванняў, але і на выдавецкую дзейнасць?

— Так. Хоць практычна ніякага фінансавання даследаванняў у нас няма. Усё робіцца на грамадскіх пачатках. А што тычыцца выдавецкай дзейнасці, то гэта найважнейшы напрамак нашай працы. Мы імкнёмся не толькі выдаваць беларускія кнігі, але і сочым за тым, каб яны траплялі ў амерыканскія бібліятэкі. Мы маем абмен з 64 універсітэцкімі бібліятэкамі Амерыкі. Яны рэгулярна падпісваюцца на "Запісы" і ўсе выданні інстытута. У гэтых бібліятэках ёсць беларускія калекцыі. Значыць, студэнты могуць пісаць семінарскія і магістарскія тэзы на беларускія тэмы. У 60 — 80-х гадах мы выдалі каля 20 каталогаў беларускіх кніг, якія можна набыць праз інстытут. Сярод іх былі кнігі і з БССР. Калі ў Мінску выходзіла нешта вартаснае, мы прапагандавалі гэтае выданне. На кнігах з Беларусі мы не зараблялі, але стараліся, каб яны трапілі туды, дзе ў іх ёсць патрэба.

— Такім чынам камплектаваліся бібліятэчныя фонды...

— Безумоўна. Гэтай працай мы вельмі задаволены. Бо ёсць ужо дзесяткі універсітэтаў, а сярод іх такія, як Індыянскі і Стэнфардскі, якім мы дапамагалі напачатку, а цяпер яны самастойна працягваюць гэтую справу. Прыкладам, я быў вельмі здзіўлены, калі ў Стэнфардскім універсітэце, куды мы прыехалі з маёй суджанкай Зорай, каб зрабіць даклад "Беларускія калекцыі ў амерыканскіх бібліятэках", убачыў амаль усю маладнякоўскую бібліятэку. "Адкуль яны ў вас?" — пытаюся. Аказваецца, з Паўднёвай Амерыкі. Гэта прыватная бібліятэка нашага земляка, які жыў там і з 20-х гадоў сачыў за беларускімі выданнямі і збіраў іх. А потым ці то сам, ці то дзеці вырашылі гэты унікальны збор прадаць, і універсітэт з задавальненнем набыў яго. Там цяпер багацейшая калекцыя.

— Добрая калекцыя атрымаецца таксама, калі сабраць усё, што выдаў за 40 гадоў ваш інстытут...

— Мяркуйце самі. Увесь гэты час выдаваліся "Запісы". Праўда, не заўжды рэгулярна. Але цяпер мы паправімся. Толькі што выйшаў 20-ы нумар. Наступны 21-ы прысвечаны Максіму Багдановічу. Зараз ён знаходзіцца ў друку. У 50-х гадах мы выдавалі літаратурны часопіс "Конадні". Выйшла сем нумароў.

— А чаму ён спыніў сваё існаванне?

— І фінансава было цяжка, і тэхнічна не хапала сіл цягнуць адразу два выданні. У той час выдаваўся таксама "Абежнік" інстытута. Мы пачалі друкаваць манаграфічныя працы. Першым выдалі даследаванне Міколы Куліковіча "Беларуская музыка" /1-я частка/. Пасля з'явіліся іншыя, але ўсе яны былі прысвечаны ў асноўным скарыназнаўству.

— А чаму менавіта скарыназнаўству?

— Таму што доктар Вітаўт Тумаш, які ад 1956 года быў старшынёй інстытута, вельмі цікавіўся Скарынам і збіраў усё, што мела дачыненне да слаўнага беларускага першадрукара. Публічная бібліятэка ў Нью-Йорку пагадзілася набываць усё, што ён знойдзе пра Ф. Скарыну ў каталогах. Гэта было вельмі плённае супрацоўніцтва.

— Адным з лепшых вашых выданняў з'яўляецца серыя "Беларускія паэты і пісьменнікі".

— Пачаў гэтую серыю зборнік Наталлі Арсенневай, пасля мы выпусцілі "Выбранае" Алеся Салаўя, Аляксандры Саковіч, Міхася Кавыля. Цяпер на варштаце кніга Міколы Целеша і кніга Лявона Крывічаніна "Дзённік Чужанінава". Гэта зусім невядомыя беларускаму чытачу творы... Крывічанін — псеўданім Леаніда Свэна, які ў 1928 — 1929 гадах у Беларусі выдаў пару зборнічкаў прозы. Дарэчы, адзін з іх мне падараваў Барыс Сачанка, калі я быў у Мінску.

— Інстытут выдае таксама серыю бібліяграфічных прац...

— Так, выйшлі з друку тамы, прысвечаныя Купалу і Коласу, Скарыніяне, беларускай незалежнасці. Падрыхтавана бібліяграфія "М. Багдановіч на Захадзе". Заканчваецца праца над томам "Беларусістыка ў замежных мовах". Доктар Янка Запруднік сабраў выказванні больш чым 250 пісьменнікаў пра беларускую мову. Яго кніга таксама ўбачыць свет у нашым інстытуце.

— Спадар Кіпель, нельга абмінуць і такую дзялянку дзейнасці вашага інстытута, як арганізацыя і ўдзел у міжнародных навуковых канферэнцыях.

— Тут шмат можна расказаць. Мы заўсёды стараліся паслаць свайго прадстаўніка на канферэнцыю, дзе можна было падняць беларускія праблемы. Так пашыраліся нашы кантакты з навуковым светам. Тым больш што сярод удзельнікаў канферэнцый у Амерыцы, дый наогул на Захадзе, да сярэдзіны 70-х гадоў практычна адсутнічалі прадстаўнікі Беларусі. З Расіі і Украіны былі, а з Беларусі — нікога.

— І вы ў пэўнай ступені выконвалі функцыю Акадэміі Беларусі?

— Так, мы добраахвотна выконвалі гэтую ролю. Мы ведалі, што на Беларусі ёсць таленавітыя вучоныя, але яны не могуць прыехаць на Захад. Памятаю, у Калумбус універсітэце, штат Агаё, была канферэнцыя амерыканскай асацыяцыі славістаў. Былі прадстаўнікі з Расіі, а нашых — нікога. Я пытаюся: чыму няма беларусаў? А расійцы мне адказваюць: "Ваши товарищи не интересуются!" Не магу не сказаць яшчэ аб адным кірунку нашай дзейнасці. У Амерыцы зараз працуе 14 бібліятэкараў беларускага паходжання ў бібліятэках розных штатаў. Яны хацелі нават стварыць сваю падсекцыю ў нашым інстытуце, але замала людзей. Дык вось, там, дзе працуе бібліятэкар-беларус, мы ствараем з яго дапамогай не толькі інфармацыйную, але і даследчую калекцыю. Праз увесь час мы стараліся зрабіць тое, што маглі. Таму што Беларусь доўгі час была штучна выключана з міжнароднага навуковага жыцця.

— Спадар Кіпель, а ў якім стане сёння вашы адносіны з навуковымі ўстановамі Беларусі?

— Адносіны наладжваюцца. І нядрэнныя. І з Акадэміяй навук Беларусі, і з цэнтрам імя Ф. Скарыны. У Акадэміі ёсць сектар вывучэння эміграцыі, які ўзначальвае доктар Галіна Сяргеева. У мяне такое ўражанне, што яны робяць салідную працу. У нас вельмі добрыя кантакты з імі. Я нават падрыхтаваў для іх выдання спецыяльны артыкул. Спадзяюся, што будуць большыя кантакты і са Скарынінскім цэнтрам. Неўзабаве мы перадаём ім цэлую калекцыю англамоўнай літаратуры пра эміграцыю. Мы прывязём яе як падарунак, каб гэтыя матэрыялы былі даступны беларускім даследчыкам і вучоным.

Эміграцыя — гэта раскідванне камянёў. Ведаеце, гэтых камянёў столькі панакідалі і так далёка, што, каб сабраць іх, спатрэбіцца не адно пакаленне. А зрабіць гэта трэба. На эміграцыі мы робім тое, што не маглі вы рабіць на бацькаўшчыне. Усе 40 гадоў мы жылі ўсведамленнем, што наша праца будзе спрыяць духоўнаму адраджэнню Беларусі. Дзеля гэтага мы тут працуем і цяпер!

Гримасы рынка

Таможня дает "добро",

а что думает об этой проблеме правительство?

Ян КОРОБЕЙНИКОВ

Наши серые "Жигули" уверенно катили по шоссе, своевременно объезжая выемки и колдобины. Из колонок вырывался стон модной певицы, теплый воздух делал салон уютным и комфортным, если учесть, что за окнами занялась слепая пурга. Но никто из нас не обращал внимания на эти мелкие прелести жизни, мысли сходились к одной точке. Через десяток километров нас ждал таможенный пост, грозивший неприятностями и конфискацией товара, которым был забит багажник и половина салона.

А для волнения была причина — этого самого товара мы прихватили аж на целый миллион. Его конфискация грозила поставить наше малое предприятие на грань банкротства: кредиты на закупку товара, выпрошенные в банке с большим трудом под огромные проценты, погашать было бы нечем. Тем более что груз уже ждала организация, которой мы обязались его поставить из соседней державы.

За несколько десятков метров до поста на обочине припарковались два новеньких "Опеля". Мы пристроились за ними. Директор вышел на разведку. Через несколько минут он вернулся:

— Ребята на "Опелях" отлично затоварены, хотят "договориться" с таможней. Подождем, если у них получится, проедем и мы.

Время шло, мы ждали результатов переговоров. Но вот вернулись владельцы иномарок. Резко рванув с места, их машины круто развернулись и помчались в обратном направлении.

Мы решили думать. В голову лезло всякое, вплоть до того, что лучше взять мешки и обойти таможню по полю, кустами. Чтобы убедиться в утопичности такой идеи, мне пришлось спуститься в кювет: еле выбрался из вязкой, смешанной с мокрым снегом глины.

Освежившись на воздухе, моя голова родила нестандартную идею. Через пяток минут, развернувшись, мы уже мчались в обратную сторону до поворота на ближайшую железнодорожную станцию, чтобы попробовать загрузить товар в электричку и отправить его в Беларусь. Теплилась надежда, что в захолустье не напоремся на милицейский патруль. Но оказалось, что бояться следовало не блюстителей порядка, а бездорожья. В нескольких сотнях метров мимо нас проносились поезда, а мы пытались вынести из лужи безнадежно забуксовавшие "Жигули". Отчаяние сменялось досадой и наоборот.

На свой страх и риск решили двигаться в сторону другого таможенного поста, где, как мы полагали, будет потише и все-таки можно будет договориться.

После долгих блужданий по незнакомым дорогам подъехали к самой границе. Кроме нас здесь уже находился молодой чеченец, перегонявший новые "Жигули" через Беларусь в Прибалтику.

Директор пошел "договариваться". Когда сумма была установлена, таможня дала "добро". Недоумевающий чеченец не мог понять, как мы беспрепятственно проезжаем, а он со всеми надлежащими документами остается на границе. Наш водитель посоветовал ему дать взятку. Уже на белорусской границе он нас догнал. Деньги сделали свое дело. Таможенники не только закрыли глаза на наш груз, но объяснили подробно путь следования и даже посоветовали, на каком километре объехать пост ГАИ. А перспектива дальнейшего сотрудничества с нами привела их в неописуемый восторг.

❑

Не следует удивляться, когда узнаешь, что товар, необходимый республике, вывозится, а ввозится все что угодно, начиная от оружия и заканчивая наркотиками. Причем делается это с огромным размахом. Аппетиты растут и у бизнесменов, и у таможенников. Не стоит также хвататься за голову и в экстазе кричать о всеобщем воровстве и проклятых "кооператорах", которые разворовывают республику в то время, когда простому работяге много чего не хватает.

Давайте по порядку разберемся в причинах, которые приводят к такому положению вещей. Налицо абсурдность создавшейся ситуации. И не нужно глубоко копать, чтобы догадаться, кому это выгодно. Близорукость наших политиков и экономистов может вылиться в жесточайший кризис. Введение таможенных постов — серьезная преграда на пути естественных экономических связей между производителями и потребителями. Преступно рушить то, что складывалось десятилетиями. Не секрет, что наше народное хозяйство изначально ориентировано на привозное сырье. Республика либо не обладает компонентами, необходимыми для промышленного производства, либо их разработкой никто не занимается. Ставить заслон на пути продвижения отечественных товаров на рынки стран СНГ — значит, содействовать прекращению поставок необходимого сырья для их производства.

Непомерно высокие налоги привели к тому, что малый и средний бизнес обречен на крах. Занятие частным предпринимательством во многом сопряжено с прямым или косвенным обманом государства. Логику экономических преступлений понять несложно: если государство обдирает как липку предпринимателя, то почему предпринимателю не урвать у государства часть денег, которые честно заработаны и которые оно пытается экспроприировать путем драконовской налоговой политики. В конце концов все вышеописанное падает на обывателя грузом астрономических цен на жизненно необходимые товары.

Теперь только идиота можно успокоить фиксированными ценами на основные продукты питания. Более высокий уровень жизни в республике, чем в сопредельных государствах, — не что иное, как блеф и досужий вымысел политиков, пытающихся всеми силами удержаться у власти. Например, дороже, чем среднестатистическому россиянину, белорусу достается хлеб и сахар, цены на мясные изделия почти сравнялись.

Большую роль в этом играет и бестолковая таможенная политика. Для того, чтобы обеспечить беспрерывное производство, предпринимателю помимо затрат на закупку сырья за рубежом следует выплатить огромную таможенную пошлину тому государству СНГ, из которого оно вывозится, а затем, чтобы часть готовой продукции обменять на все то же сырье, необходимо выложить еще большую таможенную пошлину своему государству, а если это еще помножить на высокие налоги, то прибыли может не хватить даже на оплату труда рабочих. Отсюда и астрономические цены на товары. Любая взятка, оставленная на таможенном посту, будет несоизмеримо меньше, чем затраты на официальный вывоз.

Что ж, резонно возразят оппоненты, соседние государства от нас отгородились, а мы должны закрыть глаза на то, что республику разворовывают?

Во-первых, страну разворовывают не коммерсанты. Если они что-то вывозят из республики, то для нормального ведения бизнеса им приходится и что-то ввозить, а именно то, чего у нас нет. Главный закон рынка — спрос рождает предложение. Любому здравомыслящему бизнесмену всегда выгоднее сбывать плоды своего труда там, где они производятся, если, конечно, они пользуются спросом, ведь теперь только одни транспортные расходы съедают до половины прибыли. И не следует смешивать и ставить в один ряд предпринимателя с мешочником (от которого тоже, кстати, можно легко избавиться при правильной ценовой политике).

Бездарное руководство экономикой приводит к утечке интеллекта не только технического, но и технологического. Все больше коммерсантов сворачивают свой бизнес в республике и начинают вести дела в соседних государствах, где проводится более либеральная экономическая политика.

Можно кричать о суверенитете и национальном возрождении, закрыть границы и превратиться в Албанию образца трех-четырехлетней давности. Но следует констатировать, что бизнес — явление межнациональное, интеграция и космополитизм будут присущи ему всегда. Человека с пустым желудком и одетого в лохмотья меньше всего волнует национальная принадлежность. Поголовная люмпенизация чревата серьезными потрясениями в обществе. В истории нашего государства мы это проходили. Так стоит ли наступать на грабли в очередной раз?

P.S. Совсем недавно через пост "знакомых" таможенников мы провезли на грузовике партию товара, острый дефицит которого ощущается в республике больше года. Жаль, что их скоро сменили другие. Придется все начинать сначала.

ОТ РЕДАКЦИИ.

По понятным причинам в начало этого текста вынесена не настоящая фамилия автора. Используя возможность не раскрывать источник информации, наш обозреватель попытался запечатлеть со слов предпринимателя так называемой новой волны, как проблемы таможни, защиты экономических интересов республики видятся "снизу" людьми, непосредственно и каждодневно сталкивающимися с применением на практике правительственных документов, касающихся ввоза и вывоза сырья и товаров.

Газетная хроника таможенных нарушений, оперирующая астрономическими цифрами, оказывает поддержку курсу официальной политики в этой области и создает образ врага, стремящегося растащить нашу и без того обедневшую республику. Однако не стоит ли прислушаться к мнению из другого "окопа"?

СВЕТ В ОКНЕ

ВЫПУСК 10 (56)

Былі

Такое позняе рэха...

Валерый ГАПЕЕЎ

Пятрусь памятаў сябе атэістам яшчэ з маленства. А непахісным змагаром з рэлігіяй, у якога часаліся і язык, і рукі, стаў адразу пасля першага піянерскага збору. Гальштук абавязваў! Праўда, імпэт яго барацьбы з народным дурманам часам ахалоджвалі матчыны матузы, а пазней — бацькавы дакоры:

— Што ты з маці здзекуешся? Хіба яе вера табе замінае? Дабра жадаеш? То і будзь ласкавы — не чапайся. І будзе дабро.

Абразы на куце ў рэшце рэшт так і засталіся, як Пятрусь ні пераконваў бацькоў зняць іх падчас вялікай падзеі — збіраўся жаніцца. А жонка з горада, з інтэлігентнай сям'і. Нават пагражаў — не прывязу, на што бацька адрэзаў:

— А і не вязі. Нам такая не трэба, каб нас саромелася.

Але Альбіна — так звалі будучую жонку — была, відаць, выхавана добра, на абразы залішне ўвагі не звярнула. І калі Пятрусь пачаў потым нешта мармытаць пра адсталасць сваіх бацькоў, размову не падтрымала.

Прайшло колькі год. Пятрусь з Альбінай жылі ў горадзе, наязджалі часам у вёску.

Неяк увесну яны дапамагалі бацькам сеяць гарод.

Маці не заўважыла іх, бо яны якраз адпачывалі за стажком залеташняга сена, падышла да ўзрыхленай грады з мяшэчкам нейкага насення і, тройчы перахрысціўшы граду, ціха мовіла:

— Радзі, Божа, на ўсіх долю.

— І на нашу долю таксама-а! — заблазнаваў Пятрусь ад стажка.

Яму было непрыемна, бо Альбіна за гэтыя гады нічога падобнага не бачыла і не чула. І зацягнуў ён гэтую недарэчнасць голасна, каб ператварыць матчыны словы ў жарт.

Але маці не адазвалася. Нават не павярнулася да іх, моўчкі нагнулася, торкала пальцамі ў пульхную зямлю.

На гэтую прыкрасць хутка Пятрусь забыўся.

А калі іх дачцэ Надзейцы споўнілася восем год, атрымалі яны шэсць сотак зямлі пад дачу. Пятрусь і не чакаў, што ў ім абудзіцца такі зухаваты земляроб. Усю восень ён шчыраваў на тым кавалку.

Увесну сеялі. Надвор'е спрыяла, дзень выдаўся бы на заказ. Хутка ўскапалі пад грады, разраўнялі, разрыхлілі. Альбіна ўзяла ў рукі папяровы мяшэчак, запытальна глянула на мужа.

— Ну, то... давай, садзі, — сказаў Пятрусь. І здалося, што сказаў не тое. Паціснуў плячыма. — Хай расце, — дадаў яшчэ.

Ён адчуваў, што не так нешта трэба сказаць, бо хвіліна ж гэтая асаблівая нейкая, урачыстая нават. Першы ж раз за сваё жыццё засяваюць яны сваю зямлю. І гэтым "хай" ён як абражае клопат свой і працу, і саму граду гэтую, мяккую, вільготную і цёплую. Быццам абыякава яму зараз — ці вырасце на ёй што, ці не.

Альбіна глянула на яго з лёгкім дакорам.

І раптам Пятрусь аж вытрашчыў вочы.

Альбіна, яго Альбіна няўмела, нязграбна, але так старанна... перахрысціла перад сабой тройчы зямлю і сказала:

— Радзі, Божа, на ўсіх долю!

Потым прысела, старанна сыпала зярняткі ў ямку, крышку прысыпала.

"Радзі, Божа, на ўсіх долю", — неспадзявана, як рэха, паўтарыў у думках уражаны Пятрусь. І адчуў незвычайную палёгку. Аднекуль, бы ад самой грады, прыйшло заспакаенне — цяпер усё зроблена як трэба.

Як калісьці рабіла маці.

Імгненне і вечнасць

Ціхі поўдзень.

Фота Аляксанда БЕРАЗНЯКА.

Прыміце ў падарунак верш

Ёсць яшчэ надзея

Пятро ПРЫХОДЗЬКА

Дактарам Мінскага анкалагічнага дыспансера Кургановіч Ларысе Міхайлаўне, Хвідчэню Леаніду Віктаравічу, Памазкіну Уладзіміру Аляксандравічу, іншым добрым, шчырым урачам і сёстрам гэтай медыцынскай установы, якія праяўляюць выключную ўвагу да хворых, дапамагаюць ім пазбавіцца цяжкіх хвароб.

Аўтар.

Прайшлі гады, як мы паліты
Усе былі імжой рудой, —
А людзі ўсё ў час самавіты
Ідуць да вас з сваёй бядой.

У чэргах, цесных калідорах
Стаяць, каб трапіць на прыём.
Сярод гвардзейцаў-непакораў
І маладзейшых пазнаём.

Былы вось воін з-пад Нароўлі.
Сын пад руку яго вядзе,
А ён: "Кінь, сынку! Усё роўна
Не мінаваць бяды нідзе..."

Другі ўжо гаварыць не можа —
Пякучы нейкі ў горле боль,
Суседу кажа: "Хай дасць Божа
Мне перажыць і гэту золь..."

І як бы ні было тужліва —
Здзіўляешся ў святле надзей:
Якая мужнасць і цярплівасць
У нашых ёсць яшчэ людзей!

Не літасці чакаюць людзі —
Хоць кропельку надзеі ім,
Што горшага ў жыцці не будзе,
Чым атамы глытаць усім...

І дактары ўсё адчуваюць:
Ласкавы кідаюць пагляд,
Як апраменьваць пачынаюць
Старых і нават немаўлят.

І вось салдат, як з поля бою,
Дамоў вяртаецца жывы.
Расстацца з цяжкаю журбою
Дапамаглі ўжо многім вы.

Вам дзякуй за выздараўленне!
Вы аддаеце многа сіл,
Каб Беларусі адраджэнне
Не знала брацкіх больш магіл!

Люты—сакавік 1993 г.

Настроение

Соловьиный сад

Лилия КАЗАЧЕНКО

Раньше здесь была пригородная деревня.

Ее снесли.

Остался сад...

С одной стороны его ласково обнимает река. С другой — прижимается шумная дорога, по которой проносятся троллейбусы, грузовики, легковушки. Спешат мимо озабоченные люди...

В эти дни в старом саду светло и радостно. В зеленую листву убрались деревья. Бело-розовым цветом закипел, запенился сад. Ожили полянки, поднялись свежие душистые травы.

В зарослях сада у реки поселились соловьи. На разные голоса переливают они свои песни. Кто ладней и чище вытянет? И каждая неповторима.

Войдешь в цветущий сад — и сразу забываешь повседневную суету. Что-то давнее личное светлой тенью мелькнет в сознании, легко коснется души. И унесет тебя в далекую пору детства. Пору, когда день казался годом, а год — вечностью. Когда даже самые маленькие радости вселяли в тебя счастливую и неистребимую детскую веру.

Зайдите в цветущий сад, он подарит вам радость...

Раздел ведет Юрий СЕКУНДА.

Вам збіраюцца паказаць...

"Падарожжа таварыша Сталіна ў Афрыку"

Вытворчасць кінематаграфістаў кінастудыі "Грузія-фільм" і сумеснага прадпрыемства "Амерыкана-савецкая кінаініцыятыва". Аўтар сцэнарыя і рэжысёр-пастаноўшчык — Іраклій Квірыкадзе.

Гэта каляровая мастацкая кінакарціна, створаная ў жанры фільма абсурду, увасквашае яшчэ адну змрочную старонку апошніх дзён сталінізму.

... Калі здароўе "бацькі народаў" моцна пахіснулася, дзесьці наверсе нарадзілася ідэя знайсці яму двайніка, які мог бы прысутнічаць на ўсялякіх даволі цяжкіх урачыстасцях і прымаць пакланенне лікуючых мас. Сталін гэту ідэю адобрыў. І пасля працяглых пошукаў супрацоўнікі НКУС знайшлі нарэшце такога чалавека — сціплага аджарскага яўрэя Майсея Пічхадзе, рабочага бутэлечнага завода. Яго пасялілі ў пустым доме ў гарах, і пяцёра чэкістаў сталі штодзённа "працаваць" з двайніком: абклалі старога кнігамі і грамафоннымі запісамі, з раніцы да ночы круцілі хроніку, каб Майсей Пічхадзе мог дасканала вывучыць паходку, жэсты і міміку "правадыра". І ціхі, богабаязны стары стаў паступова ўваходзіць у ролю...

Галоўныя ролі выконваюць Рамаз Чхіквадзе, Зураб Кіпшыдзе, Жанры Лалашвілі, Сасо Лагідзе і інш.

"Брунетка за 30 капеек"

... У правінцыяльным гарадку Валуйску трашчыць па швах гарадскі бюджэт. Каб ратаваць становішча, айцы горада прымаюць адчайнае рашэнне: адкрыць у будынку краязнаўчага музея, якім кіруе жонка мэра, ні больш ні менш як... дом цярпімасці. Пра тое, што адбылося далей, гледачы даведаюцца, калі паглядзяць каляровую захапляючую кінакамедыю "Брунетка за 30 капеек", створаную кінематаграфістамі Аб'яднання забаўляльнага фільма (аўтар сцэнарыя — Аляксандр Дудаладаў, рэжысёр-пастаноўшчык — Сяргей Ніканенка). Ролі галоўных герояў выконваюць Ганна Самохіна, Сяргей Ніканенка, Віктар Ільічоў, Яўген Ляонаў-Гладышаў, Аляксандр Пашуцін, Таццяна Агафонава і іншыя вядомыя акцёры.

"Эмануэль"

Уся "класіка" эратычнага кіно была створана ў асноўным у сямідзесятыя гады. Заходняя кінапрадукцыя тады была дастаткова стрыманай у паказе ўзаемаадносін мужчыны і жанчыны і аддавала перавагу іх псіхалогіі і прэлюдыі кахання. Вядомая серыя "Эмануэлей" таксама пачала здымацца ў пачатку 70-х. Стваральнік першай каляровай французскай мастацкай кінастужкі "Эмануэль" рэжысёр Джаст Джэкін, якая выходзіць на нашы кінаэкраны, і не думаў, што пазней будзе такая вялікая колькасць яе працягаў. Ён жа абмежаваўся толькі адной карцінай і, захаваўшы сваю перавагу да жанру "эратычнага фільма", да "Эмануэлі" больш не вяртаўся.

Фільм Джаста Джэкіна, створаны ў стылістыцы мяккай эротыкі, нават нейкі рамантычны, сентыментальны і прыгожы. Рэжысёр яўна знаходзіўся пад уражаннем "Мужчыны і жанчыны" Клода Лялюша і пастараўся ўзнавіць на экране тую ж атмасферу. Ён нават запрасіў для работы над фільмам "лялюшаўскага" кампазітара Фрэнсіса Лея. Намаганні Джаста Джэкіна не засталіся безвыніковымі — карціна, якая расказвае пра жыццё і палюбоўныя прыгоды маладой жанчыны па імені Эмануэль, мела грандыёзны поспех і парадзіла мноства працягаў.

Вобраз галоўнай гераіні ўвасобіла "зорка" эратычнага кінематографа Сільвія Крысцель.

Дзяржрэгістр пачынае, выйграём мы

Сёння на ўсіх нас літаральна абрушыўся вал кіна- і відэапрадукцыі. Адмежаваць гледачоў ад парнаграфіі, насілля і жорсткасці заклікаваны Дзяржаўны рэгістр кінавідэафільмаў і кінавідэапраграм, створаны пры Міністэрстве культуры Рэспублікі Беларусь па рашэнню ўрада. Узначальвае Дзяржрэгістр кандыдат мастацтвазнаўства Уладзімір Паўлавіч Рошчын. Экспертная камісія і група грамадскіх саветнікаў-кансультантаў, куды і ўваходзяць спецыялісты-мастацтвазнаўцы, псіхолагі, дзеячы кінамастацтва, юрысты, імкнуцца вынесці аб'ектыўны і справядлівы вердыкт у адносінах таго або іншага фільма, дапамагаючы супрацоўнікам Дзяржрэгістра ў іх патрэбнай справе. Многія фільмы ўжо атрымалі ў выніку разгляду Дзяржрэгістрам дзяржаўныя рэгістрацыйныя пасведчанні (ДРП). Сярод іх:

1. "Хачу ў Амерыку" — кінакамедыя аб барацьбе айчыннай і заходняй спецслужбаў. Вытворчасць Беларускага цэнтра маладых кінематаграфістаў. Аўтар сцэнарыя — Я.Філіпаў, рэжысёр — С.Ніканенка.

Права пракату належыць Беларускаму цэнтру маладых кінематаграфістаў, 9 ч., каляр., без тэрміну. Для ўсялякай аўдыторыі, акрамя паказу на спецыяльных сеансах для дзяцей.

2. "Амерыкэн бой" — вострасюжэтны кінааповяд пра амерыканца Ніка Макена, які нарадзіўся ў СССР і ваяваў у Афганістане. Нік прыязджае ў СССР і ўступае ў барацьбу з мафіяй. Вытворчасць студыі "Юнівекс" і "Укртэлефільма". Рэжысёр — Б.Квашнёў.

Права пракату на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь належыць ООО "Тэбі", 12 ч., каляр. Для ўсялякай аўдыторыі, акрамя паказу на спецыяльных сеансах для дзяцей.

3. "Імперыя пачуццяў" — кінааповяд аб трагічнай страсці, якая навякі звязала служанку забаўляльнай установы і яе гаспадара. Вытворчасць студыі "Арас-фільм", Францыя. Рэжысёр — Н.Асіма.

Права пракату на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь належыць ООО "Тэбі", 12 ч., каляр., да 8.04.94 г. Акрамя асоб да 16 гадоў.

Паказ фільма дазволены толькі ў кінатэатрах эратычнага фільма.

4. "І сланы бываюць няверными" — кінакамедыя. Вытворчасць — Францыя. Аўтары сцэнарыя — Ж.Л.Дабадзі і І.Рабер, рэжысёр — І.Рабер.

Права пракату на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь належыць МП "Містраль", 11 ч., каляр., да 1.01.94 г. Для ўсялякай аўдыторыі, акрамя паказу на спецыяльных сеансах для дзяцей.

Кадр з фільма "Брунетка за 30 капеек".

Физкульт-ура!

На олимпийской орбите

Женская сборная Беларуси по волейболу, выступая в квалификационном турнире чемпионата Европы, победила в гостях сборную Испании — 3:1. После четырех игр наши спортсменки возглавляют турнирную таблицу, опережая ближайших соперниц, сборную Турции, на два очка. 26 мая сборная Беларуси встретится в Минске с командой Испании.

Игрок минского "Торпедо" Игорь Гуринович подписал контракт сроком на один месяц с польским клубом ЛКС (Лодзь). Если проба пройдет успешно, переговоры между сторонами обретут более обстоятельный характер.

Определились чемпионы Беларуси по гандболу. У женщин пальмой первенства овладел минский клуб "Политехник", победивший в двух матчах суперфинала гомельский ВВВ-"Университет". У мужчин в решающих поединках поспорили два армейских клуба СКА-1 и СКА-2. Как и ожидалось, золотые награды достались первому составу армейцев.

Два рекорда республики по прыжкам в высоту были установлены на проходившем в Гомеле Кубке Беларуси по легкой атлетике. Рекордсменами стали Татьяна Шевчик из Минской области и Андрей Санкович из Минска.

Зинаида Стагурская из Витебска выиграла шестой этап женской велогонки "Тур де Л'Од" по дорогам Франции. На 100- километровой дистанции она показала время 2 часа 40 минут 40 секунд.

ТЭАТРЫ

20—21 мая
Пачатак у 19.00

ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА
сёння — **"Тоска"**,
заўтра — прэм'ера **"Ундзіна". Білеты сапраўдны са штампам 26 сакавіка.**

ТЭАТР-СТУДЫЯ КІНААКЦЁРА
заўтра — **"Хто баіцца Рэя Брэдберы"**.

БЕЛДЗЯРЖФІЛАРМОНІЯ
(канцэртная зала)
заўтра — **Дзяржаўны акадэмічны сімфанічны аркестр Рэспублікі Беларусь.** Мастацкі кіраўнік і дырыжор — **В.Дуброўскі. Дзяржаўная акадэмічная харавая капэла Рэспублікі Беларусь імя Р.Шырмы.** Мастацкі кіраўнік — **Л.Яфімава.** Салісты: **А.Капусцін** (тэнар), **А.Джамагарцан** (мецца-сапрана), **В.Наўроцкі** (барытон), **Н.Зютэс** (сапрана), **Т.Захарчук** (сапрана). Г.Успенскі — **"Містэрыя"**;
(зала камернай музыкі)
заўтра — **канцэрт вакальнай музыкі. І.Адзінцова** (сапрана). У канцэрце прымае ўдзел **М.Адамовіч** (барытон). Партыя фартэпіяна — **М.Сярдобаў.** Вэрдзі, Расіні, Рахманінаў.

Праграма тэлеперадач

Чацвер, 20 мая

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.25. "У свеце натхнення". Фільм-канцэрт.
9.20. "Мачыха".
10.10. "Пакуль гарыць свечка..." М.Валошын.
10.35. "Вавака". Кінанарыс.
10.45. Беларускія музычныя весткі.
11.25. ТА "Рэха".
11.45. Дак. фільм.
11.55. Эпіцэнтр. Новая Канстытуцыя: якой яна будзе?
13.30. Навіны.
13.40. "Людзі і звяры". Маст. фільм.
15.15. Фільм-канцэрт.
15.35. "Нязнайка ў Сонечным горадзе". Мультфільм.
16.30. Тэлебачанне — школе. Выяўленчае мастацтва. 4-ы клас.
16.50. Праграма перадач.
16.55. "Белы аўтамабіль", "Сінюшчын калодзеж". Кароткаметражныя фільмы для дзяцей.
17.50. Тэлебіржа.
18.00. Здароўе. Тэлечасопіс.
18.30. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Футбол. Чэмпіянат Беларусі. "Дынама" (Мінск) — "Нёман" (Гродна). 2-гі тайм.
19.50. Пазіцыя ўрада. Пастаўкі за дастаўку, або Яшчэ раз аб праблемах матэрыяльна-тэхнічнага забеспячэння.
20.35. Зачытайце маё пісьмо...
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. "Мачыха".
22.25. Творчае маладзёжнае аб'яднанне "Крок" прадстаўляе... Студыя "Формула".
23.45. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Канал "Астанкіна"
8.00. Навіны.
8.25. "Проста Марыя".
9.10. У палацы на Садовым кальцы.
9.40. Джэм.
10.10. ...Да 16 і старэйшым.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. "Старэйшы сын". Тэлевізійны маст. фільм.
13.30. "Хлопчык і варона". Навукова-папулярны фільм.
13.50. "Тапчумба". Мультфільм.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. Тэлемікст.
15.10. Блакнот.
15.15. "Два клёны". Мультфільм.
15.50. Джэм.
16.20. Гэта вы можаце.
17.00. Навіны.
17.25. ...Да 16 і старэйшым.
18.05. Надвор'е.
18.10. "Проста Марыя".
18.55. "Рускі свет".
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Лато "Мільён".
21.10. "Айчынныя запіскі". Адраджэнне старога часопіса.
21.45. "След". Сяргей Капіца ў відавочным, неверагодным і без іх.
22.00. "Напаўголасу" ад Высоцкага да Высоцкага.
22.30. Невядомае кіно Сяргея Параджанава.
23.00. Навіны.
23.20. "Аднойчы ў маі...". З кладовак тэлерадыёфонду.
23.45. "Бяссонніца". Авангард у музыцы, паэзіі, жывапісе.
0.30. "100° С". Журналісцкае расследаванне.

Канал "Расія"
7.55. Мульці-пульці. "Пераменка", "Рашэнне".
9.20. Наш сад.
9.50. Цішыня №9.
10.50. Вольны час.
11.05. "Санта-Барбара".
11.55. Адкрыты свет.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
13.25. Спяваюць драматычныя акцёры.
15.00. Тэрмінал.
15.30. Там-там навіны.
16.45. "Мовы, адукацыя, культура-93". Міжнародны фестываль.
16.15. Якуцкія замалёўкі.
17.00. Зваротны адрас.
17.30. М-трэст.
17.45. Парламенцкая гадзіна.
18.45. Свята кожны дзень.
19.00. Весткі.
19.25. Экспацэнтр прадстаўляе.
19.30. "Санта-Барбара".
20.20. У свеце аўта- і мотаспорту.
20.50. "Востраў". Мультфільм для дарослых.
21.00. Аз есмь. "Пушкінская, 10".
21.30. Спявае Аляксандр Дольскі.
22.00. Весткі.
22.20. Зоркі гавораць.
22.25. Спартыўная карусель.
22.30. Экран крымінальных паведамленняў.
23.00. Музычны экзамен. Тэлешоу маладых артыстаў эстрады.

Пятніца, 21 мая

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.25. Тэлефільмы.
9.00. Тэлебачанне — школе. Выяўленчае мастацтва. 4-ы клас. Віды і жанры выяўленчага мастацтва.
9.20. "Мачыха".
10.10. Пазіцыя ўрада.
10.55. Футбол. Чэмпіянат Беларусі. "Дынама" (Мінск) — "Нёман" (Гродна). 2-гі тайм.
13.30. Навіны.
13.40. Кінаностальгія. "Людзі і звяры". Маст. фільм. 2-я серыя.
15.25. "Бюро знаходак". Мультфільм. 1—4-я серыі.
16.00. "Мёртвы зыб". Навукова-папулярны фільм.
16.35. Голас. Літаратурна-мастацкі відэаканал для школьнікаў.
17.35. Якія мы гаспадары? Віцебскае аб'яднанне "Віцязь".
18.20. Тэлевізійная дошка аб'яў.
18.30. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Абласныя навіны (Магілёў).
19.10. "1308". Конкурс песні.
19.40. "Дзедка за рэпку..." Парады агароднікам.
20.10. "Шляхамі дружбы". Перадача з Гомеля.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. "Каміла". Маст. фільм.
23.15. НІКа.
23.30. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Канал "Астанкіна"
8.00. Навіны.
8.20. Маст. фільм "Прыгоды жоўтага чамаданчыка".
9.50. "Алтай. Поры года". Тэл. дак. фільм.
10.00. Клуб падарожнікаў (з сурдаперакладам).
10.50. Прэс-экспрэс.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. У.Набокаў. "Вынаходства вальса". Фільм-спектакль.
13.50. "Два жулікі". Мультфільм.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. Брыдж.
15.10. Маст. фільм "Прыгоды жоўтага чамаданчыка".
16.40. Новыя імёны.
16.50. Справа.
17.00. Навіны.
17.20. "Бакі свету".
17.40. Надвор'е.
17.45. Чалавек і закон.
18.15. Вагон-03.
18.45. Поле цудаў.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Чалавек тыдня.
20.55. "Прывіды ў спадчыну". Маст. фільм (Францыя, Іспанія).
22.30. ВІД прадстаўляе: Палітбюро.
23.00. Навіны.
23.20. Музагляд.
24.00. Аўташоу.

Канал "Расія"
9.35. Музычны экзамен. Тэлешоу маладых артыстаў эстрады.
10.35. Вольны час. "Справа майстра баіцца".
10.50. "Санта-Барбара". Маст. фільм.
11.40. У свеце жывёл.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
13.25. Іжыца.
13.55. Зігзаг удачы.
14.55. Тэлебіржа.
15.25. Там-там навіны.
15.40. "Стары млын".
16.10. Запрашэнне да раманса.
16.55. Дысней па пятніцах. "Сасланы на планету Зямля". Маст. фільм.
17.45. Парламенцкая гадзіна.
18.45. Свята кожны дзень.
19.00. Весткі.
19.25. "Цана нявесты". Маст. фільм.
21.05. "К-2": "Абзац".
22.00. Весткі.
22.20. Зоркі гавораць.
22.25. Спартыўная карусель.
22.30. Валейбол. Першынство сусветнай лігі. Расія—ЗША.
23.30. Клуб "Жоўтая падводная лодка".

Надвор'е

Сёння ўдзень па рэспубліцы чакаецца пераменная воблачнасць. Па Брэсцкай і Гомельскай вобласці пройдуць кароткачасовыя дажджы з навальніцамі. Тэмпература паветра ў Віцебску — 20—22, Мінску, Магілёве — 21—23, Гродне — 22—24, Гомелі — 23—25, Брэсце — 24—26 градусаў цяпла.

У наступныя трое сутак без ападкаў. Тэмпература паветра ноччу — 8—13, ўдзень — 21—26 градусаў цяпла.

22 мая на паўночным усходзе рэспублікі пахаладае. Тэмпература ноччу — 4—9, ўдзень — 12—17. 23 мая на большай частцы рэспублікі ноччу магчымы замаразкі, ўдзень — 11—16 градусаў цяпла.

Астранамічны каляндар — 20.05

Узыход і заход сонца: Мінск — 4.59, 21.13; Віцебск — 4.43, 21.09; Магілёў — 4.49, 21.02; Гомель — 4.52, 20.53; Гродна — 5.15, 21.28; Брэст — 5.24, 21.20.

Даўжыня дня ў Мінску — 16 гадзін 14 мінут.

НАРОДНАЯ ГАЗЕТА

Рэкламнае бюро — 29-34-05, 27-33-96; факс — (0172) 27-37-63.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор даных, асабістых імён, геаграфічных назваў і іншай інфармацыі, а таксама за тое, калі ў матэрыялах змешчаны даныя, якія не падлягаюць адкрытай публікацыі.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара. Лісты чытачоў друкуюцца на мове арыгінала. Рукапісы не рэцэнзуюцца і не вяртаюцца.

Рэдакцыя "Народнай газеты" прымае заказы на змяшчэнне аб'яў, рэкламы.

Рэдакцыйныя тэлефоны: грамадская прыёмная — 29-60-86; прыёмная галоўнага рэдактара — 29-60-08; намеснікі галоўнага рэдактара — 29-69-04, 29-64-21, 27-22-16; юрыдычнае бюро — 29-69-68; карэктура — 29-62-12; стыльрэдактар — 29-64-04; мастак — 20-62-43; бухгалтэрыя — 29-60-21, 29-67-23; бізнес-бюро — 29-65-50.

Аглядальнікі па пытаннях дзейнасці: парламента рэспублікі, грамадска-палітычных арганізацый і рухаў — 29-66-04; урада рэспублікі — 29-68-12; мясцовых Саветаў — 29-61-56; дзяржаўных органаў — 29-64-78; аграрнай палітыкі — 29-60-42; экалогіі, ліквідацыі вынікаў чарнобыльскай трагедыі і НТП — 20-41-82; сацыяльнай пераарыентацыі эканомікі — 20-52-65; сацыяльнай пераарыентацыі сферы абслугоўвання — 29-69-68; сацыяльнага вывучэння грамадскай думкі і аналізу пошты — 29-68-03; культуры — 20-83-97; маралі і права — 29-69-87, 29-61-76; сацыяльнай абароны асобы — 29-69-87; аператыўных падзей, фізкультуры і спорту — 20-83-97; палітычны каментатар — 29-65-01.

Тэлефоны карэспандэнцкіх пунктаў: у Брэсце — 42-49-35; у Віцебску — 5-12-12; у Гомелі — 55-81-05; у Гродне — 45-35-61; у Магілёве — 26-35-38; у Маскве — 365-16-44; у Берліне — (104930) 229-50-14.

Адрас рэдакцыі: 220010, Мінск, Дом урада.

Індэкс 63868

Выходзіць штодзённа, акрамя нядзелі і панядзелка. 250 разоў у год.

Падпісана ў друк у 19.10.
Газета аддрукавана ў друкарні выдавецтва "Беларускі Дом друку".
Спосаб друку — афсетны, фармат А-2
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ